

Artikel uit het jubileumboek “75 jaar Haagse Bond” 2013

- Exclusief illustraties en foto's -

Volkstuindersvereniging Mariahoeve

Aanvankelijk was Eigen Arbeid gevestigd op de plek waar nu Volkstuindersvereniging Mariahoeve zit: aan het Isabellaland. In verband met de onzekere toekomst van het stuk grond – nieuwbouwplannen en de aanleg van de verlengde Landscheidingsweg (N14) – is Eigen Arbeid in april 1984 uitgeweken naar een nieuwe locatie in Wassenaar.

De oude locatie werd tijdelijk voortgezet. Onder de leden die bleven, zaten ook mensen die vanwege hun leeftijd niet meer de energie hadden om mee te verhuizen naar de nieuwe locatie. Anderen hoopten dat het niet zo'n vaart zou lopen en dat het complex tóch kon blijven. Die laatsten bleken gelijk te krijgen. In 1984 werd besloten Eigen Arbeid op te splitsen in twee aparte verenigingen: Eigen Arbeid in Wassenaar en Mariahoeve op Isabellaland.

De helft van het complex op Isabellaland kreeg de garantie om nog enkele jaren te mogen blijven zitten. De andere helft stond op de nominatie om te verdwijnen in verband met de aanleg van de N14 (Landscheidingsweg / tracé Sijtwendetunnel).

Deze landscheiding is een historische scheiding tussen Rijnland en Delfland, al te vinden op landkaarten uit 1285. Een dijk tussen de twee gebieden was noodzakelijk, omdat het waterpeil tussen de twee landstreken verschilde. De Landscheidingsdijk moest wateroverlast voorkomen. Tegenwoordig zijn de polders opgehoogd en is wateroverlast geen reële dreiging meer. Het is echter tot de dag van vandaag een gevoelsmatige grens van Den Haag. Vandaar dat ook voor deze dijk werd gekozen bij de aanleg van de ringweg N14.

Mariahoeve dreigde even te worden opgedoekt, zoals Eigen Arbeid al had zien aankomen. Maar na intensief overleg met diverse instanties werd dit grotendeels voorkomen. Het noordelijke gedeelte moest nog steeds verdwijnen voor de aanleg van de weg, maar daar kreeg Mariahoeve ook wat voor terug. Het zuidelijk gelegen stuk werd nu officieel erkend als 'volkstuin' door de gemeente en dat werd keurig in het bestemmingsplan vastgelegd. Als kroon op het harde werk van deze 'tijdelijke' vereniging en ook de Haagse Bond verscheen er een 25-

jarig huurcontract. De toekomst voor Mariahoeve zag er weer rooskleurig uit!

Decennialang was het gebied ten noordoosten van het tuincomplex vrijwel leeg geweest. De dreiging van oprukkende bebouwing of nieuwe infrastructuur was erg klein vanaf deze zijde. Inmiddels is Volkstuindersvereniging Mariahoeve omgeven door bebouwing: woningen, een treinstation en een kantorencomplex. Het volkstuincomplex maakt echter integraal deel uit van de gemeenschap en is niet meer weg te denken uit de wijk.

De wijk Mariahoeve is een typische naoorlogse wijk, die vanaf 1958 werd gebouwd. Veel eengezinswoningen, veel openbaar groen en dicht bij het centrum. Maar ook: kleine en goedkope woningen. Mariahoeve is daardoor niet alleen heel erg groen, maar kent de laatste jaren ook veel vergrijzing. Door de sociale woningbouw kiezen ook veel jongeren ervoor om hier te gaan wonen. De lage huizenprijzen zijn een extra plus.

In 2008, tijdens het 50-jarig bestaan van de wijk, begon de gemeente het projectplan 'Identiteit en Branding Mariahoeve'. De bouw van extra woningen was een belangrijk voornemen, onder voorbehoud dat 'groen, ruim en rust' behouden moest blijven in de wijk. En waar kan dat nou beter dan op een volkstuin?

-0-

Interview:

Ed Split en Kor Krul

Volkstuinvereniging Mariahoeve is een groene verademing voor de wijk. Een rol die zij zelf ook actief op zich neemt door deel te nemen aan Natuurlijk Tuinieren. De volkstuinten zijn onlosmakelijk verbonden met het milieu en de natuur van het gebied, binnen en buiten de stad.

Ed Split is coördinator van de commissie Natuurlijk Tuinieren op Mariahoeve. Kor Krul heeft zijn hele tuin ingericht naar de filosofie. Beiden vertellen over de geschiedenis van Mariahoeve en over Natuurlijk Tuinieren nu.

Mariahoeve heeft wel een aparte geschiedenis!

Kor (60): 'De geschiedenis van Mariahoeve gaat verder terug dan dit volkstuincomplex! Er zijn hier ook munten gevonden uit de Franse tijd.'

Ed (64): 'We vinden nog steeds van die witte pijpjes.'

Kor: 'Je hebt grote kopjes uit de 18^e eeuw en kleine kopjes die zelfs uit de 17^e eeuw dateren. Ik heb hier een heel klein pijpvaardewerken doodskistje gevonden, met een boog eromheen, een vogeltje erop en twee pantoffeltjes eronder. Dat is iets symbolisch over de dood en het huwelijk. Wat weet ik niet precies. Vooral op het eerste pad vind je heel veel Jacoba-kannetjes met die duimdrukken erin.'

Ed: 'Je kunt je het ook nauwelijks meer voorstellen, maar vroeger was dit allemaal weiland waar wat koeien liepen. Soms stond het hek van die boer niet goed dicht en dan banjerden die koeien doodleuk hier het complex op! Allemaal lekkere groenten natuurlijk! En overal legden ze grote vlaaien. Die koeien waren van de boer waar Eigen Arbeid nu zit. En dan gingen ze weer terug naar hun schuur – dat wat nu de kantine van Eigen Arbeid is!

Zijn jullie veel bezig met Natuurlijk Tuinieren?

Ed: 'We zitten momenteel in een tweede traject van een paar jaar. Er is een plan gemaakt dat goed is gekeurd door de gemeente. De gemeente Den Haag betaalt het traject voor de vereniging. Het AVVN heeft een advies aan ons gegeven hoe we het aan moeten pakken en dan heb je twee jaar om dat uit te werken. Ze begeleiden je daar in ook, met workshops bijvoorbeeld. Het betreft overigens alleen het openbare gedeelte van het complex. Na dit eerste traject van twee jaar hebben we drie van de vier stippen behaald. Daar zijn we natuurlijk apetrots op! We zijn nu bezig om ook die vierde stip te halen!'

Waarom is Natuurlijk Tuinieren zo belangrijk voor jullie?

Ed: Een omgeving waar dieren en vogels zich goed in kunnen vinden, vind ik belangrijk. Als je dat op je volkstuincomplex kunt doen, is dat natuurlijk helemaal ideaal! Daarnaast is dit behoorlijk gewilde grond. Als we het keurmerk hebben van Natuurlijk Tuinieren, vormt deze tuin een stukje meerwaarde voor de natuur. Dan vegen ze niet zo makkelijk van de kaart. Het mes snijdt dus aan twee kanten: niet alleen voor het behoud van de natuur, maar ook voor onszelf! De Schenkstrook is namelijk een corridor van de natuur en daar maken wij deel van uit.'

Kor: 'We hebben ook bijenhôtels gemaakt. Van die gebouwtjes waar de bijen in gaan. Die

zijn natuurlijk heel erg belangrijk voor de bestuiving.'

Ed: 'We hebben veel voorzieningen voor dieren op ons complex. We hebben broedruiters, dat zijn een soort wigwamvormige bouwsels van een paar verdiepingen. Dat vullen we op met nestmateriaal waar vogels van alles kunnen uit kunnen halen. Je ziet daar behoorlijk wat vogels in de weer! We hebben ook nestkasten opgehangen. Voor padden hebben we schuil- en overwinterplaatsen. Dat zijn simpelweg een paar oude dakpannen die op een rijtje zijn neergelegd. Ook hebben we stapelmuurtjes gemaakt waar insecten in kunnen wonen, hout aangelegd voor amfibieën en hebben we vleermuiskasten! Dus we hebben een hoop gedaan.'

We hebben ook een slangenbroedplaats aangelegd aan de rand van ons complex, waar een wildgroei aan bomen is. Eerst maak je een laag takken, paardenmest er overheen en dat geheel afdekken met oude bladeren. Ringslangen broeden in het talud langs het spoor. Ze verplaatsen zich via het water en ze willen graag zon hebben. En ze zitten graag in iets dat een beetje broeit. De locatie die we hebben gemaakt heeft dat allemaal. De restanten van de broedplaats kunnen weer prima gebruik worden als mest voor de tuin!'

Wat is het verschil tussen biologisch tuinieren en natuurlijk tuinieren?

Kor: 'Het is niet hetzelfde. Bij natuurlijk tuinieren houd je rekening met de hele omgeving: planten, maar ook de sloten en de vogels en andere dieren. Het gehele milieu wordt erbij betrokken. Biologisch tuinieren is het verbouwen van groente op biologische wijze. Dat betekent geen bestrijdingsmiddelen, geen kunstmest – in feite geen kunstmatige ingrepen. Dat is ook niet eens nodig. Met combinatieteelt en wisselteelt kom je al een heel eind. De peenvlieg houdt bijvoorbeeld niet van uien. Als je peen en ui naast elkaar verbouwt heb je dus minder kans op ziekten. Met wisselteelt verbouw je gewassen niet steeds op dezelfde plaats, daarmee voorkom je ziekteopbouw, schimmels en dergelijke. Biologisch tuinieren is dus wel specifiek dan natuurlijk tuinieren. Het is bijvoorbeeld ook helemaal niet zo goed om grond om te spitten. Je brengt er dan meer lucht in, maar de vruchtbare bovenlaag spit je zo ook naar onder. Eigenlijk is spitten dus niet zo goed, losmaken is beter.'

Ed: 'Veel mensen doen dat niet.'

Kor: 'Het is ook verleidelijk om alles te spitten en netjes aan te harken. Een nette rij

slaplantjes ziet er prettiger uit dan een rommelige tuin met hier en daar een sla-plantje. Het belangrijkste voor mij is echter dat je groente verbouwt zonder al die bestrijdingsmiddelen. Het smaakt beter en het is beter voor het milieu. Al die zouten uit die mest komen ook in het oppervlaktewater terecht'.

Gewoon de natuur z'n gang laten gaan dus?

Kor: 'Nou, dat niet helemaal! Onkruid kun je wel gewoon weghalen en bessen zal je toch moeten beschermen tegen vogels. Anders houd je niks meer over!'

Ed: 'We hebben een stuk of tien mensen op 't complex die echt alleen groente telen. Maar Kor is de enige die biologisch teelt.'

Kor: 'Ik zorg er wel voor dat ik heel veel variatie in m'n tuin heb. Ik heb heel veel soorten groente, die breng ik vaak naar de boerenmarkt, elke woensdag aan de Hofweg bij 't Spui. Die vinden dat heel bijzonder, al die groeten en kruiden. Commerciële telers gaan niet al die kruiden telen – dat is veel te arbeidsintensief. Dus als ik wat over heb, breng ik het daarheen.'

Hebben jullie wel eens last van het slechte imago dat volkstuinen hebben?

Ed: 'Nee, eigenlijk niet! Mensen van de verzekeringsmaatschappij hiernaast komen in hun pauze eigenlijk steevast even een rondje lopen over het complex. Even wandelen, praatje maken en ze zien het ook als er dingen zijn aangepast.'

Kor: 'Of mensen die gewoon even een boekje gaan lezen op een van de bankjes hier op het complex.'

Volkstuin Mariahoeve draagt bij aan de omgeving zou je kunnen zeggen.

Ed: 'Zeker, we maken er deel van uit! Zowel voor mensen als voor de natuur.'

Toelichting:

Dit artikel is overgenomen uit het jubileumboek van de Haagse Bond van Amateursuindersverenigingen ter gelegenheid van hun 75-jarige bestaan.

Het jubileumboek is samengesteld door Lonneke Geerlings.

In het jubileumboek, met een voorwoord van burgemeester Jozias van Aartsen en van cabaretier Sjaak Bral, wordt aandacht besteed aan de historie van de Haagse Bond (1938-2013) en aan iedere aangesloten tuinvereniging afzonderlijk.

Het lezen/aanschaffen van dit rijkelijk geïllustreerde en van talloze foto's voorziene jubileumboek wordt van harte aanbevolen!

*ISBN: 978-90-9027701-1
NUR-code: 423(moestuin)*